

Vermes Miklós

(1905-1990)

Kossuth-díjas középiskolai fizika-, kémia- és matematikatanár,
kiváló tankönyvíró és kísérletező.

X. osztály

I. feladat

- a.) Vasgolyót dinamométerre függesztünk, majd vízbe merítjük.
A vizet lassan melegítjük. Többet, vagy kevesebbet fog mutatni az erőmérő? Indoklás. 2 p
- b.) A hűtőből kivett sör az üveg felnyitása után lehül, annyira, hogy akár meg is fagyhat.
Magyarázzuk meg, miért! 6 p
- c.) Miért oltják porral az égő olajat? 2 p

II. feladat

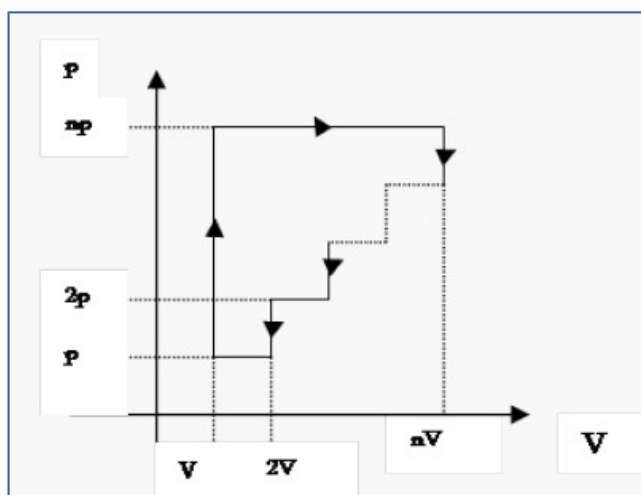
Egy edényben $m = 10 \text{ kg}$ tömegű víz-jég keverék található. Az edényt bevisszük a szobába és azt tapasztaljuk, hogy $\Delta t_1 = 50$ percig a hőmérséklet 0°C marad, majd $\Delta t_2 = 10$ perc alatt 2°C -kal nő a hőmérséklete. Ekkor $m_2 = 2 \text{ kg}$ $\theta_2 = -5^\circ\text{C}$ -os jeget adunk a rendszerhez és azt tapasztaljuk, hogy a hőmérséklet $\Delta t_3 = 20$ perc alatt $\theta_3 = 0^\circ\text{C}$ -ra csökken. Határozzuk meg:

- a.) Mennyi jég volt az edényben, amikor bevittük a szobába? 4 p
- b.) Mennyi a jég tömege a $t_3=80$ perc időpillanatban? 6 p

Adott: $c_j = 2100 \text{ J/kgK}$, $c_v = 4200 \text{ J/kgK}$, $\lambda_j = 340 \text{ kJ/kg}$.

Az edény hőkapacitása elhanyagolható, a rendszer által a környezetből időegység alatt felvett hő állandónak tekinthető.

III. feladat

- 1.) Ideális gáz az ábrán látható körfolyamatban vesz részt. Határozzuk meg a körfolyamat hatásfokát n és γ függvényében!

5 p

2.) Egy bűvár olyan sűrített levegővel telt palackot használ, melyben a nyomás $p = 60 \cdot 10^5 \text{ Pa}$, a hőmérséklet $t = 27^\circ\text{C}$, a palack térfogata $V = 10 \text{ l}$. Lemerülve 50 méterre egy korábban elsüllyedt hajó kincseire bukkan. Volt nála egy könnyű, elhanyagolható tömegű, nagyon erős anyagból készült összehajtható léggömb.

a.) Hány levegőrészecske volt kezdetben a palackban?	1 p
b.) Milyen tömegű kincset tud felhozni?	3 p
c.) Változik-e a sebesség emelkedés közben?	1 p

Adott: $g = 10 \text{ m/s}^2$, $p_0 = 100 \text{ kPa}$, $k = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ J/K}$, $\rho_{\text{viz}} = 1000 \text{ kg/m}^3$